

slag, hvorefter Indtægterne inddrages i Statskassen og derfra udbetales som fast Løn, og det Forslag, der er forelagt af Ministeren, hvorefter Præsten som Regel lønnes af Menigheden eller af hans Kalds Indtægter. Ved den første Lønningsmaade vil der vistnok være den Ulempe, at Geistligheden, Landsstinget og Regjeringen ikke eller i alt Fald, nødvendig vil gaae ind derpaa; jeg nævner Geistligheden, idet jeg forudsætter, at de to Parter, som jeg nævnte derefter, vanskeligt gaae ind paa en Lønningsmaade, som er Geistligheden absolut imod. Hvad Geistligheden angaaer, troer jeg, at den, hvis den skal sættes paa fast Løn, stiller som en af Betingelserne for sin Tilslutning, at den, hvad Bøderlagets Størrelse angaaer, sikkes fuldt saa godt som ved den Maade, hvorpaa det er foreslaaet i Lovforslaget, det vil sige, at Gjennemsnittet af Præsternes Løn skal være noget større. Det Andet er, at ved denne Lønningsmaade vil gaae endeel Mere tilspilde, end der gjør paa nuværende Maade. Der vil foregaae en Omflytning, saaledes at Midlerne gaae ind i Statskassen og ud igjen, og der gaaer da altid Noget fra; men hvad, der tillige er Forudsætningen, er, at der skal foregaae en Forandring med Præstegaardsjorderne, saaledes at de blive meget smaa, og at Bygningerne i mangfoldige, ja i de fleste Tilfælde skal forandres. Hvad Bygningerne angaaer, vil det jo vistnok have den Virkning, at Værdien af de Bygninger, som allerede nu forefindes, vil have ondt ved at staae til til Anskaffelsen af den mindre Boltig, der igjen skal opføres til den nye Præst, og hvad Værdien angaaer, saa vil jo som sagt ogsaa Noget af dens Værdi gaae tabt ved Omdannelsen. Der vil desuden komme til at mangle een Ting, som maaffee ikke er saa uvæsentlig, og det er, at saaledes som det her er paatænkt, nemlig at samtlige de Indtægter, der ere tilovers, skulle gaae ind under Cultusministeriet og bestyres der, saaledes at altsaa dette Ministerium har et moralsk Ansvar for, at de Fordringer, der stilles til Statskassen, ikke ville blive meget store, saa vil, under den anden Forudsætning, dette Betryggelsesmiddel falde bort, og jeg troer, det vil have den Virkning, at der vil indkomme en Mængde flere Begjæringer

om Pengetilskud fra Statens Side, som den lovgivende Magt vil have meget ondt ved at væрге sig imod. Naar man saaledes anstiller en Sammenligning mellem Regjeringens Lovforslag og det af adskillige ærede Medlemmer saa yndede faste Lønningsystem, da forekommer det mig, at førstnævnte finansielt har ikke ringe Fortrin, hvorimod jeg ikke skal benægte, at det sidstnævnte har forffjellige gode og smukke Sider, men jeg troer dog ikke, det er rigtigt ved en saa omfangsrig og alvorlig Sag som denne for en heel Deel at oversee ogsaa de mørke Sider ved denne Ordning, og derfor har jeg fremdraget nogle af dem. Hvad det angaaer med Striden om Kirkens Gods og Kirkens Net, som jeg i Korthed vil kalde Spørgsmaalet om Geistlighedens større eller mindre Indflydelse paa de Indtægter, der anvendes i kirkeligt Diemed, saa kan jeg ikke see, at der ved den her paatænkte Ordning er Grund til at nære saa stor Frygt, som der fra forffjellige Sider næres, og paa den anden Side troer jeg, at selv om Modstandernes Betragtning fik sin Tanke aldeles fyldestgjort, at Alt gik til Statskassen, og at Præsterne bleve ansete som de øvrige Statsembedsmænd, saa vilde Gøt af Lo blive Tilfældet: enten vilde Striden ophøre, saa at Livet vilde lide ved det, eller Striden vilde komme i en ny og maaffee ikke lysteligere Skikkelse end den, hvori den hidtil har været. Med disse Ord skal jeg slutte, idet jeg blot tilføier, at jeg dog ikke vil have, hvad jeg har sagt, forstaaet saaledes, at jeg ubetinget har tilfagt Lovforslaget min Tilslutning i alle dets Enkeltheder.

Søgsbro: Jeg kunde have adskillige Bemærkninger at gjøre til de to ærede sidste Taleres Uttringer angaaende mit Foredrag, men jeg skal indskrænke mig til blot at give en factisk Dplysning, som angaaer et Punkt, der er af stor Betydning for Bedømmelsen af den hele Sag. Det ærede Medlem, der sidst havde Ordet, drog i Tvivl, om der virkelig vilde blive et Overflud af 300,000 Rd., hvis man inddrog de til Geistligheden henlagte Midler i Statskassen paa den Maade, det f. Gr. har været foreslaaet af det Udvalg, der var nedsat i Folkethinget i Samlingen 1866—67. Jeg